

7

Ferenc pápa beszámol arról a családi kötelékről, amely Omar Sívorihoz, a futball történetének egyik legnagyobb játékosához, az első „Pibe de oro”, azaz Aranykölyök néven emlegetett játékoshoz fűzte. A ragadványnévvel aztán a két futballgenerációval fiatalabb Maradonát is illették. Mesél ezenkívül a San Lorenzo csapata iránti megingathatatlan rajongásáról, valamint a legendás mérkőzések krónikáját is elénk tárja, gyermekkorából. Az önéletrajz egy másik pontjában felidézi a Buenos Aires-i olasz emigránsoknak a Grande Torino csapatához fűződő kapcsolatát, melynek tagjai a Superga-székesegyháznál történt repülőgép-szerencsétlenségben veszítették életüket.

RÉSZLET

A populáris zene számomra mindig is egyfajta kötelék volt két világ között, még az elkövetkező években is: hallgatásakor mintha ismerős érzelmet fedeztem volna fel az óceán másik partjáról. Később a *Parole parole* is így hatott rám, Minától, vagy a *Zingara*, Iva Zanicchitól.

Amikor azonban 1949 májusában híret vettük a Superga-székesegyháznál történt tragédiának, minden gyászba borult, és nem csak a Buenos Aires-i piemonti közösségben. A gép az olasz labdarúgó-válogatott gerincét adó, a világ egyik legerősebb csapatát, a torinói focistákat szállította a fedélzetén. A repülőgép a székesegyház falába csapódott, és minden utasa meghalt. Sok évvel később személyesen is felkerestem a szerencsétlenség színhelyét, és megrendülten álltam a 31 áldozat nevét feltüntető emléktábla előtt. Ez a közös szívfájdalom csak tovább erősítette a köteléket.

Mindig is szerettem focizni, és nem számít, hogy nem voltam túl jó benne. Buenos Airesben a hozzám hasonlókat „falábúnak” nevezték. Vagyis kétfalásbasnak tartottak. De én akkor is játszottam, rendületlenül. Sokszor voltam kapus; az is jó szerep, mert az ember a kapuban

megtanul szembenézni a valósággal és a problémákkal. Még ha nem is tudjuk, honnan jön a labda, meg kell próbálnunk elkapni. Ahogyan az életben. [...]

„Ott játszottam az egész földkerekségen [...]” – áll a Példabeszédek könyvében (Péld 8,31). Mindenek előtt. Még mielőtt bármi más megte-remtetett volna.

Világszerte fiúk és lányok képzelik el őt labdázni.

Egy nagyszerű latin-amerikai író, Eduardo Galeano azt írja, hogy egy nap egy újságíró megkérdezte Dorothee Sölle protestáns teológust: „Hogyan magyarázná el egy gyereknek, mi az a boldogság?” Mire a teológusnő így válaszolt: „A kezébe adnék egy labdát, hadd játsszon.”

Nincs jobb magyarázat a boldogságra, mint boldoggá tenni másokat.

Márpedig a játék boldoggá tesz, mert az ember így kifejezheti a szabadságát, vidáman versenyezhet, átélheti az amatőrizmust, egyszerűen... Mert úgy is kergethetünk egy álmot, hogy ne kelljen kényszerűen bajnokokká válnunk. Még akkor is, ha „falábú” az ember.

Anyám, Regina Sivori elmondása szerint egy kis bajnoki vér is folyt az ereinkben: Omar Sívorinak, a futballtörténelem egyik legnagyobb csatárának a nagyapja eredetileg szintén ugyanarról a vidékről, a liguriai hátországból, Lavagnából származott, ahonnan az egész család. Omar, aki elsőként viselte az „aranylábú” ragadványnevet (amikor Maradona még Isten méhében volt), már Argentínában született, egy évvel korábban, mint én, és miután megnyerte a bajnokságot a River Plate labdarúgócsapattal, Olaszországba, a Juventushoz, majd a Napolihoz igazolt. Amikor családi körben a Sivorikról és Argentínáról beszélgettünk, és olykor a focista is szóba került, Anya azt mondta, hogy valójában mindannyian rokonok vagyunk, még ha olykor távoliak is, csak épp az évek során szétszóródtunk az ország különböző pontjain. Omar Sívori mindkét válogatott mezét viselte, és a hatvanas évek elején az Aranylabdával is kitüntették. Szinte egyidősek voltunk, s némiképp rokonok – csak épp ő nem volt kétballábas...

Sívori bajnok volt ugyan, csakhogy ő nem lehetett a gyerekkori „bálványom”, hiszen mindketten kicsik voltunk még, és akkor én bizony San Lorenzo-rajongó voltam. A Boedo-negyedben, nem túl messze anyai nagyszüleim házától a San Lorenzo de Almagro *azulgranája* (kék-vöröse) dominált mindenütt – ez a színpár rikített mindenütt az utcán, lógott le az erkélyekről, és keretezte az ablakokat. Apám, aki szép szál ember volt, abban a sportklubban kosárlabdázott, amelyet a század elején egy szintén piemonti származású, szalézi pap, Lorenzo Massa atya alapított, aki a Segítő Szűz Mária fátyolának vörös és kék színét választotta. [...]

Egy boldog bíboros 2011-ből, a San Lorenzo
kék-vörös mezével.

(© OLYCOM / Lapresse)

Azonban minden sportág közül a futball alkotta a sportklub tevékenységi körének a gerincét. Jómagam pedig, még ha focistaként vagy kosárlabdázóként hagytam is némi kívánnivalót magam után, szurkolóként megkérdőjelezhetetlen voltam. Apámmal és a testvéreimmel, Oscarral és Albertóval rendszeresen megnéztük a San Lorenzót a *Viejo Gasómetro*ban, amely nekünk, *cuervóknak*, azaz hollóknak (amely név-

vel a rivális rajongók a szaléziak fekete ruhája miatt illettek bennünket) a stadionbölcsőt jelentette. Anyánk is gyakran elkísért minket. Afféle romantikus, családi foci volt ez, és a legcsúnyább szavak, amelyeket a lelátón hallani lehetett, azok voltak, hogy „áruló”, „nyomorult”, vagy valami ennél kicsit erősebb. A meccs előtt elindultunk a stadion felé, két nagy üveggel, amiket otthagytunk a pizzériában, ahol útközben megálltunk rendelni. Visszafelé aztán magunkhoz vettük az időközben csigatésztával és csípős szósszal megtöltött két üveget, egy kövön sült, gőzölgő pizza kíséretében. Szóval, bármi volt is az eredmény, a meccs után ünnepeltünk.

Még ma is érzem a pizza illatát: talán egy kicsit olyan ez számomra, mint Proustnak a *madeleine*. És hogy őszinte legyek, az, hogy elmenjek pizzát enni, azon apró dolgok egyike, amik a legjobban hiányoznak. Bíborosként mindig is rengeteget sétáltam és metróztam. Egyesek számára ez furcsának tűnt, és ragaszkodtak hozzá, hogy elkísérjenek, vagy hogy menjek autóval, de a valóság néha olyan egyszerű, ezért mindig is szerettem sétálni. Az utcák sokat elárulnak, és sokat tanulok az úton. Szeretem a várost, annak minden részét – az utcákat, a tereket,

Diákként és érseként is szerettem a városi életet.

(© Associated Press / LaPresse)

a kocsmákat, a teraszokon elfogyasztott pizzát, amelynek egészen más íze van, mint amit házhoz szállítat az ember. A szívem mélyén városi polgár vagyok.

A *Viejo Gasómetro* del San Lorenzo már nem létezik. 1979-ben a katonai diktatúra arra kényszerítette a klubot, hogy az utolsó mérkőzését ebben a stadionban játssza, amely aztán a spekulációk miatt megsemmisült. A San Lorenzót kiköltöztették a Boedo-negyedből. A csapat körülbelül tizenöt évig bolyongott a város különböző negyedei között, míg végül megépült egy új stadion. 2019-ben a Club Atlético San Lorenzo de Almagro bejelentette, hogy visszaszerezte a régi stadion földterületét, és újjáépítik a *Gasómetro*t. Azt mondták, hogy az új stadiont *Papa Franciscónak* kell majd nevezni, de ez nekem nem igazán volt ínyemre.

Szinte az összes hazai meccset láttam az 1946-os bajnokságon, amelyet néhány nappal a tizedik születésnapom előtt megnyertünk, és még hetven évvel később is látom magam előtt a csapatot: Blazina, Vanzini, Basso, Zubieta, Greco, Colombo, Imbelloni, Farro, Martino, Silva... A csodálatos tízek. És aztán... Aztán ott volt Pontoni. René Alejandro Pontoni, a középcsatár, a San Lorenzo gólkirálya, a kedvencem, a *Ciclón* vezéregyénisége. Hát, ő sem volt éppenséggel kétballásos... Szinte közönyösen lőtt jobbra és balra, ügyesen dribbelt, kreatív volt, akrobatikus, és erősen fejelt. Bármilyen módon tudott gólt lőni, és én láttam is, amint különbözőképpen lő.

„Lássuk, van-e valakinek bátorsága olyan gólt lőni, amelyet Pontoni rúgott...” – vettem fel, amikor találkoztam Argentína és Olaszország labdarúgó-válogatottjával, Messi és Buffon mint csapatkapitányok irányítása alatt, egy jótékony célú mérkőzésen, röviddel pápává választásom után. A fiúk kissé zavartan mosolyogtak rám, bizonyára nem értették, mire gondolok, de az a cél – a *tac, tac, tac, gol* – a fejembe vésődött; mint oly sok dolog, amely megragadja egy gyerek tekintetét, amikor a szeme még olyan, akár a szivacs, és azok a dolgok mindörökre ott is maradnak. 1946 októberében a bajnokság a végéhez közeledett, és

a San Lorenzo a Racing de Avellaneda ellen játszott: keresztbeadás balról, Pontoni háttal a kapunak, és anélkül, hogy a labda földet érne, hátrafelé megemeli; a labda átível a szembefutó védő feje felett, majd a pályaszéléről villámcsapásként landol, a kapustól jobbra. Góóóóóóóóóóó!!! Merthogy Dél-Amerikában minden gólban több az „ó”, mint Európában, és minden találatot, még a kisebbeket is *golazó*ként (hatalmas gólként) tüntetnek fel. Megöleltem apámat, megöleltem a testvéreimet, mindenki összeölelkezett. Gyerekkoromban Pontoni volt a jelképe annak a játéknak, a focinak, a társaságnak, a sportág szeretetének, ami akkor még nem silányult holmi bankszámlává. Olyannyira, hogy Pontoni jobban szerette a saját klubját, mint a milliomosokat, akik Európába repítették. Jobban szeretett a családjá, a barátai, a szerettei közelében maradni. Nagyszerű volt, és az is maradt, még a súlyos sportbaleset után is, amely néhány évvel később komoly csapást mért a karrierjére. Barangolt egy kicsit Dél-Amerikában, Kolumbiában, Brazíliában, majd visszatért a San Lorenzóba, mielőtt végleg letette a futballcipőt, és nyitott egy *trattoriát*. Szép élete volt.

Fia, akit Renének hívnak, akárcsak az apját, néhány évvel a megválasztásom után felkeresett a Vatikánban.

SPERA by Francesco with Carlo Musso © 2025 Mondadori

Libri S.p.A., Milano